

Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας ν. Τρικάλων

Συγγρού 32 / 42100 Τρίκαλα / τηλ. 24310-73385 / φαξ 24310-73374 / e-mail: km@syn-eirmos.gr

ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ και ΣΧΟΛΕΙΟ

Ενημερωτικό φυλλάδιο για την Εκπαιδευτική Κοινότητα

Με την υποστήριξη των Διευθύνσεων
Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Ν. Τρικάλων

■ Τι είναι η ενδοοικογενειακή βία;

Ως ενδοοικογενειακή βία ορίζεται κάθε σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βία που ασκείται σε βάρος του δύματος από τον/την (πρώνην) σύζυγο ή από το/τη σύντροφο ή άλλα μέλη της οικογένειας. Η ενδοοικογενειακή βία δεωρείται καταστρατήγηση των ανδρωπίνων δικαιωμάτων και επιφέρει αρνητικές συνέπειες στο δύμα και στα άλλα μέλη της οικογένειας του, επηρεάζοντας σημαντικά την υγεία τους, σωματική και ψυχική.

Οι μορφές της ενδοοικογενειακής βίας είναι: η **σωματική κακοποίηση**, η **σεξουαλική παραβίαση**, η **παραμέληση** (σωματική και ψυχολογική), η **ψυχολογική κακοποίηση**, το **σύνδρομο του αμέτοχου δεατή** και η **σωματική τιμωρία**.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3500/2006, ο εκπαιδευτικός της Α/δμιας και Β/δμιας εκπαίδευσης που έχει αντιληφθεί ή πληροφορηθεί ότι έχει ασκηθεί σε βάρος μαθητή ενδοοικογενειακή βία, οφείλει να ενημερώνει τον Διευδυντή του σχολείου. Ο τελευταίος ανακοινώνει αμέσως την αξιόποινη πράξη στον αρμόδιο Εισαγγελέα ή στην πλησιέστερη Αστυνομική Αρχή.

■ Οι επιδράσεις της ενδοοικογενειακής βίας στα παιδιά και στους εφήβους

Τα παιδιά της νηπιακής ηλικίας

- Μαδαίνουν να εκφράζουν το δυμό τους με επιδετικότητα, εξαιτίας των αντιφατικών μηνυμάτων που λαμβάνουν από το οικογενειακό περιβάλλον. Συχνά ο γονέας συμβουλεύει το παιδί να μην ασκεί βία, ενώ ο ίδιος επιβάλλεται με τη χρήση βίας.
- Μαδαίνουν ότι οι ρόλοι του φύλου σχετίζονται με τη βία και τη δυματοποίηση.
- Εμφανίζουν συμπεριφορές παλινδρόμησης.

Τα παιδιά του Δημοτικού

- Αντιλαμβάνονται τις βίαιες αντιδράσεις στο σπίτι τους και τις επιπτώσεις που έχουν αυτές στους άλλους (π.χ. ανησυχούν για την ασφάλεια της μητέρας).
- Μαδαίνουν να δικαιολογούν τη βία (π.χ. το αλκοόλ προκαλεί τη βία, τα δύματα αξίζουν την κακοποίηση).
- Μαδαίνουν ότι η κακοποίηση απορρέει από τον ρόλο των φύλων (π.χ. οι άντρες είναι δύτες και οι γυναίκες είναι δύματα).

Οι έφηβοι

- Δεν αναπτύσσουν επαρκώς τις δεξιότητες επικοινωνίας, λόγω της βίας μέσα στην οικογένεια και έτσι η μετάβαση προς την ενηλικίωσή τους καδίσταται δυσκολότερη για τους ίδιους και για την οικογένεια.
- Μπορεί να προσπαθήσουν να σταματήσουν τη βία χρησιμοποιώντας το σώμα τους.
- Μπορεί να επιχειρήσουν, χρησιμοποιώντας τη σωματική τους δύναμη, να εκφοβίσουν ή να επιβάλλουν τη γνώμη τους.
- Εξαιτίας της ενόχλησής τους από τη χρήση βίας μπορεί να προσπαθήσουν να «δραπετεύσουν» από αυτή, αυξάνοντας το χρόνο που βρίσκονται έξω από το σπίτι. Μπορεί να χρησιμοποιήσουν επιβλαβείς για την υγεία τους στρατηγικές «αποφυγής» της βίας (π.χ. χρήση ουσιών).
- Μπορεί να εμφανίσουν δυσκολία στη δόμηση υγιών διαπροσωπικών σχέσεων. Είναι πιθανό να εμπλακούν σε βίαιες σχέσεις.
- Μπορεί να είναι πιο επιρρεπείς σε αρνητικά μηνύματα σχετικά με τη βίαιη συμπεριφορά και τα στερεότυπα των ρόλων των φύλων.

Τα πρώτα σημάδια δυσκολίας στο σχολείο (ενδεικτικά)

Οι μαθητές ενδεχομένως να εμφανίσουν κάποια σημάδια δυσκολίας, όταν ζουν σε περιβάλλον οικογενειακής βίας*:

- Πονοκέφαλοι, πόνοι στο στομάχι
- Σωματική εξάντληση
- Ανεξήγητες κακώσεις ή εγκαύματα (*ιδιαίτερα ανησυχητικό όταν είναι επαναλαμβανόμενα*)
- Συχνές απουσίες από το σχολείο
- Συνεχής ανησυχία για πιθανό κίνδυνο και για την ασφάλεια των προσώπων της οικογένειας
- Θλίψη και απόσυρση από τους άλλους και από τις σχολικές δραστηριότητες
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση ενοχές και αυτομομφές (*το παιδί να νομίζει ότι φταίει το ίδιο για ό,τι συμβαίνει στο σπίτι*)
- Φόβος για την περίπτωση επικοινωνίας του σχολείου με το σπίτι
- Δυσκολία προσοχής μέσα στην τάξη, συγκέντρωσης και μάθησης
- Εκρήξεις δυμού, ύδρεις και επιδειτικές συμπεριφορές προς τους συνομηλίκους, μέσα και έξω από την τάξη
- Στερεοτυπικές απόψεις για τους άνδρες ως δύτες και τις γυναίκες ως δύματα

Οι μεγαλύτεροι μαθητές, στην περίοδο της εφηβείας, μπορεί να εμφανίσουν:

- Αυτοκτονικές τάσεις και συμπεριφορές
- Συμπεριφορές υψηλού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων εγκληματικών πράξεων, χρήσης αλκοόλ / ουσιών και τάσεων για καταστροφή περιουσίας
- Συχνές απουσίες από το σχολείο ή απομάκρυνση από το σπίτι
- Αλληλεπίδραση με τους συνομήλικους μέσω της βίας (επιδειτικότητα, κλοπές κ.λ.π.)

*Φυσικά οι μαθητές μπορεί να παρουσιάσουν δυσκολίες χωρίς απαραίτητα να έχουν εκτεθεί σε ενδοοικογενειακή βία.

■ Τι μπορεί να κάνει ο εκπαιδευτικός όταν παρατηρεί τα πρώτα σημάδια δυσκολίας ενός μαθητή μέσα στη σχολική κοινότητα;

Στην τάξη

- *Καθησυχάζει τον μαθητή και αυξάνει την αίσθηση της ασφάλειας στο σχολείο εφαρμόζοντας τα εξής:*
 - Δημιουργεί μαζί με τους μαθητές το Συμβόλαιο και τους Σχολικούς Κανόνες.
 - Δίνει σαφείς εξηγήσεις (όπου είναι εφικτό) για τα δέματα που απασχολούν το μαθητή.
 - Επιτρέπει στο μαθητή να εκφραστεί αυθόρυμη μέσω του λόγου, του παιχνιδιού και του γραπτού λόγου.
- *Προωθεί τον σεβασμό μέσα στη τάξη:*
 - Καθιερώνει έναν σαφή κανόνα κατά της βίας.
 - Ενισχύει τη μη αποδοχή της βίας.
 - Επιβραβεύει τη μη βίαιη επίλυση των συγκρούσεων και τη συνεργασία.
 - Παρέχει ευκαιρίες για διασκέδαση.
 - Βοηθάει τους μαθητές να αναγνωρίζουν τις ικανότητές τους και να ενισχύουν την αυτοεκτίμησή τους.
- *Προσπαθεί να περιγράψει τη συμπεριφορά του μαθητή, χρησιμοποιώντας τις ακόλουθες ερωτήσεις:*
 - Ποιό είναι το πρόβλημα;
 - Πότε ξεκίνησε;
 - Πόσο συχνά συμβαίνει;
 - Ποιόν επηρεάζει και με ποιό τρόπο;
 - Τί έχει δοκιμαστεί και τί από αυτά είχε επιτυχία;

Με την οικογένεια

• Συνεργάζεται με τον γονέα του μαθητή:

- Ενημερώνει τον γονέα για τη συμπεριφορά του μαθητή στο σχολείο, με τρόπο υποστηρικτικό και όχι απειλητικό.
- Ρωτάει τον γονέα τί παρατηρεί ο ίδιος στο σπίτι, και αν έχει κάποιες ιδέες για το τί δα μπορούσε να βοηθήσει για την αντιμετώπιση της δυσκολίας του μαθητή στο σχολείο.
- Συζητά πιθανούς τρόπους για την υποστήριξη του μαθητή («τί μπορεί να κάνει ο γονέας»)

• Προτείνει στους γονείς να ξητούν βοήθεια για τα παιδιά τους από έναν ειδικό ψυχικής υγείας ή έναν κοινωνικό φορέα, όταν η συμπεριφορά του παιδιού:

- Είναι επικίνδυνη για το ίδιο ή τους συμμαθητές του .
- Εμποδίζει την καθημερινή λειτουργία του μαθητή στο σχολείο.

Η οικογενειακή βία και τα άλλα οικογενειακά προβλήματα πρέπει να αντιμετωπίζονται με μεγάλη εχεμύδεια. Μερικές φορές η εχεμύδεια είναι ένας τρόπος να διατηρηθεί η ασφάλεια. Με το να ρωτάει ο Εκπαιδευτικός, δείχνει στην οικογένεια ότι ενδιαφέρεται και ότι δέλει να βοηθήσει. Παρ' όλα αυτά η οικογένεια δα επιλέξει πότε και σε ποιόν δα μιλήσει για τα προβλήματά της.

ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΕΥΘΥΝΘΕΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

(Ενδεικτικός πίνακας Δομών και Υπηρεσιών που παρέχουν βοήθεια)

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

Φωκίδος 7, Αμπελόκηποι, ΑΘΗΝΑ, Τηλ. 210/7715791, 7793648

Συμβουλευτική για επαγγελματίες. Παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες πρόληψης και υγείας

Συνήγορος του Πολίτη (Συνήγορος του παιδιού)

Περιοχή Χίλτον, Στάση Μετρό: Μέγαρο Μουσικής Χατζηγιάννη Μέξη 5, ΑΘΗΝΑ, 11528,
Τηλ. 800.11.32.00 (χωρίς χρέωση)

Καθημερινές από τις 9:00 π.μ. μέχρι τις 3:00μ.μ., Φαξ 210.7289639, email: cr@synigoros.gr

Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι) - Κέντρα Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής Γυναικών

ΑΘΗΝΑ, Καπνικαρέας 19Α, Τηλ: 210-3212690, 210-3218044

ΒΟΛΟΣ, Αναλήψεως 170, Τηλ: 2421078218-9

Κέντρο Έρευνας & Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης & Κοινωνικού Αποκλεισμού Γ. Παπανδρέου 2, ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ: 26510-78810 & 26510-72378

Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων & άλλων Μορφών Κακομεταχείρισης Μοργκεντάου 9, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, Τηλ: 2310-281091 & 2310-226403

Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων

Μαυρογένους 12, Καμίνια, ΠΕΙΡΑΙΑΣ,

Τηλ. 210/4203271 Αντιμετώπιση, Πρόληψη, Εκπαίδευση,

Έρευνα για την κακοποίηση - Στέγη φιλοξενίας παιδιών

Εισαγγελία Ανηλίκων

α. Πρώην σχολή Ευελπίδων, κτίριο 16, ΑΘΗΝΑ τηλ. 210/8827713, 8827993

β. Φίλωνος και Σκουζέ, ΑΘΗΝΑ, τηλ. 210/4186001

Σπίτι της Γυναικάς

Γρηγ. Ρακιντέζη 2, ΣΕΡΡΕΣ, Τηλ. 23210-99500 & 23210-99501

Κέντρο Γυναικών Καρδίτσας

Σταμούλη 9, ΚΑΡΔΙΤΣΑ, Τηλ. 24410-71954, e-mail: wck@hol.gr

Γενική Γραμματεία Ισότητας

Συμβουλευτικά Κέντρα για τη Βία κατά των Γυναικών

Νίκης 11, Σύνταγμα, ΑΘΗΝΑ, Τηλ: 2103317305-6

Αλκιβιάδου76, ΠΕΙΡΑΙΑΣ, Τηλ: 210-4112091 & 210-4129101

Κέντρο Στήριξης Οικογένειας (ΚΕ.Σ.Ο)

Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αδηνών

Ακαδημίας 95, ΑΘΗΝΑ, Τηλ: 210-3811274 & 210-3811959

Εδυνικό Κέντρο Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας

(ΕΚΑΚΒ) , 197

Στις Διευδύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας των κατά τόπους Νομαρχιών

Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας Ν. Τρικάλων

Συγγρού 32, ΤΡΙΚΑΛΑ, Τηλ: 24310-73385, Φαξ: 24310-73374, email: km@syn-eirmos.gr

Καθημερινές από 9:00π.μ. έως 3:00μ.μ.

Η Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας του Ν. Τρικάλων

Η Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας παρέχει υπηρεσίες σε ενήλικες, εφήβους και παιδιά που αντιμετωπίζουν περισσότερο ή λιγότερο σοβαρά προβλήματα ψυχικής υγείας.

Οι υπηρεσίες παρέχονται από ειδικούς επιστήμονες με τις ακόλουθες ειδικότητες:

- Ψυχίατροι
- Παιδοψυχίατρος
- Ψυχολόγοι
- Κοινωνικοί Λειτουργοί
- Νοσηλεύτρια
- Επισκέπτρια Υγείας

Στην Κινητή Μονάδα μπορούν επίσης να απευθύνονται φορείς, ομάδες επαγγελματιών, σχολεία κ.λ.π., που επιδιύμονύ να συνεργαστούν μαζί της για να αναπτύξουν δράσεις προαγωγής της ψυχικής υγείας και πρόληψης των ψυχικών διαταραχών.

Η Κινητή Μονάδα παρέχει:

- Πρόληψη, διάγνωση, δεραπεία των ψυχικών διαταραχών.
- Παρακολούθηση και φροντίδα των ανδρώπων με διαταραχές της ψυχικής υγείας.
- Συμβουλευτική σε άτομα, οικογένειες και ομάδες για δέματα ψυχικής υγείας.
- Ψυχοκοινωνική μέριμνα (ψυχολογική υποστήριξη, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, κοινωνική επανένταξη) και φροντίδα των ατόμων και των συγγενών τους.
- Προγράμματα εκπαίδευσης σε δέματα ψυχικής υγείας.
- Δραστηριότητες καταπολέμησης του αποκλεισμού των προκαταλήψεων και των διακρίσεων που συνήδως συνοδεύουν την ψυχική διαταραχή.

Με την Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας μπορείτε να επικοινωνείτε στο τηλ. 24310-73385 ή απευθυνόμενοι στα Κέντρα Υγείας, τα Περιφερειακά Ιατρεία του Νομού, καθώς και στο Ψυχιατρικό Τμήμα του Νοσοκομείου Τρικάλων.

Όλες οι υπηρεσίες της Κινητής Μονάδας Ψυχικής Υγείας παρέχονται **δωρεάν**.

Η λειτουργία της Κινητής Μονάδας Ψυχικής Υγείας του Ν. Τρικάλων χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και εποπτεύεται από τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου.

Το παρόν έντυπο αποτελεί διασκευασμένη μετάφραση του άρθρου «Children Exposed to Domestic Violence- A Teacher's Handbook to Increase Understanding and Improve Community Responses», του «Κέντρου για Παιδιά και Οικογένειες στο σύστημα απονομής Δικαιοσύνης», του Λονδίνου.